

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
педагогіки і психології
проф. Т. О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**„МЕТОДИКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ
КУРСУ «МОВА І ЛІТЕРАТУРА»”**

підготовки *магістрів*

напряму *01 „Освіта / Педагогіка”*

спеціальності *013 „Початкова освіта”*

спеціалізація *„Іноземна мова”, „Практична психологія”,
„Дошкільна освіта”*

Робоча програма навчальної дисципліни **„МЕТОДИКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МОВА І ЛІТЕРАТУРА»** підготовки ОС магістрів галузі знань „Освіта / Педагогіка”, ОПІ 013 „Початкова освіта”.

Розробник – *Волошина Вікторія Валентинівна*, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та методик навчання української та іноземної мов

Протокол від “27” серпня 2021 року №1

Завідувач кафедри педагогіки та методик навчання української та іноземної мов
_____ (Семеренко Г.В.)

Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка»	Кількість кредитів – 3 ЄКТС	<i>Педагогічні та інноваційні методи навчання</i>
Спеціальність 013 «Початкова освіта»	Загальна кількість годин – <i>90</i>	<i>Лекційно-практичні матеріали. Роздатковий матеріал</i>
Освітній рівень «Магістр» <i>на базі ОС «Бакалавр»</i>	Лекції – 10 Семінарські заняття – 6 Самостійна робота – 74 Залік	<i>Вхідний, поточний, основний, підсумковий</i>
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом <i>Семестри – 3</i> Тижневе навантаження (год.) <i>аудиторне – 2 години /тижд.</i>	<i>Самостійна робота за планом</i> <i>Індивідуальна робота за лекційно-практичними матеріалами</i>	<i>Виконання завдань за навчальної програмою. Перевірка знань, оцінювання</i>
Мова навчання – українська Передумови навчання – знання попередніх років, навчання у виші	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС: <i>1 / 4,6</i>	<i>Індивідуальні бесіди</i> <i>Залікові роботи</i> <i>Реферативні роботи</i>

Мета і завдання навчальної дисципліни – підготувати фахівців з професійною кваліфікацією «Магістр педагогіки і методик початкової освіти». **Завдання:** виробити вміння поєднувати методи традиційного навчання з інноваційними з метою ефективного стимулювання учнів до вивчення української мови та літературного читання.

Програма навчальної дисципліни: Опрацювання технологій розвивального навчання, читання та письма критичного мислення (ЧПКМ).

Бібліографія:

1. Сисоєва С. Педагогічні технології: визначення, структура, проблеми впровадження. Неперервна професійна освіта: теорія і практика, 2002.

2. Розроблення освітніх програм за матеріалами аналізу проекту ЄС «Тюнінг». Методичні рекомендації, 2011р. Автори: В.М.Захарченко, В.І.Луговий, Ю.М.Рашкевич, Ж.В.Таланова. За редакцією В.Г.Кременя (НАН України).
3. Лекційно-практичний курс «Технології вивчення галузі «Мова і література»» / А.П.Каніщенко. – Т.: Навч.книга – Богдан, 2014.

Методичне забезпечення: Лекційно-практичний курс з вивчення галузі «Мова і література»/ А.П.Каніщенко. – Т.: Богдан – Підручники і посібники, 2014р. Роздатковий матеріал до практичних занять, наочність, реферативні роботи.

Реєстрація на навчальну дисципліну – дисципліна за вибором ВНЗ.

Зауваження: для вивчення навчальної дисципліни необхідні опорні знання з української мови та літературного читання за програмою вивчення «Методики навчання у початковій школі»; самостійно здобуті знання про традиційні та інноваційні методи навчання, їх поєднання.

Лектор – Волошина Вікторія Валентинівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Факультет педагогіки і психології (кафедра педагогіки та методик навчання української та іноземної мов).

Адреса: 01054, м. Київ, вул.Тургенєвська, 8-14, телефон: 484-40-06 (деканат).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати активного, творчо мислячого майбутнього спеціаліста початкової ланки освіти, щоб він зміг навчати молодших школярів співпраці у виконанні групових завдань; самостійно осмислювати нову інформацію, піддавати критиці й вибирати її для себе; спілкуватися з людьми з різних питань; доводити, переконувати у правильності своїх думок; усвідомлювати, якими шляхами досягається позитивний результат у навчанні, а в подальшому креативної особистості, яка б мала внутрішні передумови, що забезпечують її творчу активність.

Завдання:

- сформувати чітке і правильне розуміння використання розвивального навчання як основи формування творчої особистості молодшого школяра;
- озброїти студентів методами та прийомами, стимулюючими у дітей розумові здібності, потребу до подальшого пізнання та самостійних дій;

- розвивати у майбутніх учителів початкових класів вміння оптимально поєднувати форми навчальної діяльності та прийоми ділової співпраці;
- озброїти студентів знаннями про різноманітність ідей для успішного розвитку критичного мислення молодших школярів, усного розвитку самостійно осмислювати нову інформацію та усвідомлювати її цінність;
- забезпечити досконале володіння методами асоціювання, сенкана, кубування, як потужного виду навчальної діяльності для критичного мислення.
- сформувати у студентів досконале володіння методикою побудови модельних уроків за методичною системою обґрунтування, актуалізації знань, створення навчальної ситуації, постановки навчальної задачі, підсумкової рефлексії, загальної групової рефлексії;
- забезпечити знаннями проведення уроків письма, використовуючи методи інноваційних технологій;
- виховати в майбутнього спеціаліста бажання бути учителем-дослідником, який би постійно шукав відсутню людину в дитині;
- забезпечити досконале володіння нетрадиційними методами навчання читання (досвідом роботи над розумінням літературних жанрів у сучасній школі України та зарубіжній початковій школі).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- специфіку створення нового в педагогічній теорії і практиці початкового навчання;
- джерела педагогічної інноватики;
- стан розробки інноваційних технологій у зарубіжній і вітчизняній педагогіці;
- умови розвитку та педагогічних дій активно мислячої дитини;
- позицію учителя в системі традиційного та нетрадиційного навчання за інноваційними технологіями;
- поради педагогів-новаторів щодо підвищення ефективності знань молодших школярів на уроках мови і читання;
- методи розвитку критичного мислення та методика опитування за програмою читання та письма критичного мислення;
- методика проведення групових форм роботи;

уміти:

- користуватися методами вивчення і оцінки інноваційних процесів у педагогічній теорії і практиці;
- інтерпретувати досвід педагогів-новаторів і розроблені ними технології в особистій професійній педагогічній діяльності;

- володіти методикою створення навчальної задачі;
- застосовувати інформаційно-ціннісний підхід до навчання читання і письма;
- володіти методикою швидкочитання та динамічного читання;
- методично правильно використовувати у роботі з дітьми лінійну схему опрацювання літературних жанрів, поєднуючи технологію навчання з методами та прийомами інноваційних технологій;
- вміло запозичувати у процес традиційного навчання досвід роботи з молодшими школярами США, Англії, Японії, Китаю, В'єтнаму, Польщі, Росії;
- створювати умови для використання педагогічного досвіду учителів-новаторів та педагогів-дослідників у навчальному процесі з молодшими школярами.

Загальні компетентності:

- здатність до аналізу та синтезу;
- уміння застосовувати знання на практиці;
- планування та розподіл часу;
- застосування базових знань професії на практиці;
- усне та письмове спілкування рідною мовою;
- знання другої мови;
- навички роботи з ПК;
- дослідницькі вміння;
- здатність до самонавчання;
- навички роботи з інформацією;
- уміння самокритики та критики;
- здатність адаптуватися до нових ситуацій;
- здатність генерувати нові ідеї (творчість);
- міжособистісні уміння;
- робота в команді;
- дотримання етики;
- воля до успіху;
- ініціативність та дух підприємництва.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Розвивальне навчання у системі традиційного

Тема 1.1. Технологія розвивального навчання, понятійний апарат. Розвивальне навчання в теоретичному аспекті (психолого-педагогічні дослідження). Мета і завдання розвивального навчання. Вимоги до особистості педагога **(аудиторно / дистанційно)**.

Тема 1.2. Уроки мови та читання постановки навчальної задачі за технологією розвивального навчання. Тема, мета, тип уроку. Створення навчальної ситуації з обговоренням результатів роботи. Постановка навчальної

задачі з обговоренням завдань для вибору найоптимальнішого виконання. Підсумкова рефлексія. Загальна групова рефлексія. Домашнє завдання **(аудиторно / дистанційно)**

Змістовий модуль II

Читання та письмо у початковій школі за технологією ЧПКМ

Тема 2.1. Інноваційна технологія ЧПКМ (читання та письмо критичного мислення). Понятійний апарат. Методика створення середовища для критичного мислення. Вплив методів асоціації, сенкана, кубування для розвитку критичного мислення. Методика опитування та оцінювання за поданою технологією **(аудиторно / дистанційно)**.

Тема 2.2. Методика побудови модельних уроків читання та письма за технологією ЧПКМ. Загальні риси модельного уроку. Обґрунтування. Стадія виявлення знань з основи знань. Стадія усвідомлення виучуваного матеріалу. Метод «Позначки». Рефлексія. Словник для майбутнього учителя **(аудиторно / дистанційно)**.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I <i>Розвивальне навчання у системі традиційного</i>						
Тема 1.1. Технологія розвивального навчання.	22	2	1			19
Тема 1.2. Уроки мови та читання за технологією розвивального навчання.	22	2	2			18
<i>Модульна контрольна робота №1</i>	1	1				
Разом за змістовим модулем I	45	5	3			37
Змістовий модуль II <i>Читання та письмо у початковій школі за технологією критичного мислення</i>						
Тема 2.1. Технологія ЧПКМ.	22	2	1			19
Тема 2.2. Методика побудови модельних уроків за технологією ЧПКМ.	22	2	2			18
<i>Модульна контрольна робота №2</i>	1	1				

Разом за змістовим модулем 2	45	5	3			37
Усього годин за I та II змістовим модулем	90	16	8			74

4. Теми практичних занять
(навчальним планом практичні заняття не передбачені)

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
II семестр		
1.	Мета і завдання розвивального навчання. Порівняльний аспект розвивального навчання і традиційного навчання. Мотиви, які засвідчують позитивне ставлення учнів до навчання. Вимоги до особистості педагога щодо конкретних професійних здібностей, умінь та навичок.	0,5
2.	Методика побудови плану конспекту уроку з мови за методикою розвивального навчання у поєднанні з традиційним.	0,5
3.	Побудова плану-конспекту уроку читання за методикою розвивального навчання у поєднанні з традиційним.	0,5
4.	Модульна робота № 1. План-конспект уроку читання з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання.	1
III семестр		1
5.	Опрацювання понятійного апарату технологій критичного мислення. Методика письма за ЧПКМ. Методика опитування та оцінювання за технологією ЧПКМ.	1
6.	Методика опрацювання тексту за ЧПКМ (загальні риси модельного уроку, метод «Позначки», вправи на розумові операції, рефлексія)	0,5
7.	Практичне використання методів «Сенкану», «Асоціативного куща», «Кубування» у процесі проведення уроків мови за традиційним навчанням.	0,5
8.	Модульна робота № 2. Розвиток зв'язного мовлення у процесі традиційного навчання з використанням методів письма за технологією ЧПКМ.	1
УСЬОГО практичних занять:		6

6. Теми лабораторних занять

(навчальним планом лабораторні заняття не передбачені)

7. Самостійна робота

Завдання випускникам на самостійне опрацювання навчальної дисципліни

Відповідно до чинних положень про організацію навчального процесу, самостійна робота майбутнього магістра є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових за розкладом навчальних занять час.

Самостійна робота над навчальною дисципліною для магістрів денної форми навчання умовно поділяється на **загальну** для всіх частину і таку, що виконується *за бажанням* магістранта.

Загальні завдання для виконання:

- Вивчення окремих тем, передбачених для самостійного опрацювання.
- Підготовка до виступу на семінарі з означеної теми.
- Підготовка реферату на визначену тему.
- Написання тексту лекції (тема дається викладачем).
- Конспектування теоретичного матеріалу студентами «вільного» відвідування.
- Конспект матеріалу для заліку.
- За завдання викладача побудова планів-конспектів уроків з мови та літературного читання з використанням методів, прийомів та форм роботи інноваційних технологій.

За ініціативою студента можуть опрацьовуватися позапрограмні матеріали, про які буде доповідатися на семінарських заняттях.

8. Розподіл годин на самостійне опрацювання навчального матеріалу виучуваної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>I. Педагогічна технологія розвивального навчання.</i>	
1.	Проаналізувати спільні та відмінні підходи науковців у традиційному навчанні (ТН) та розвивальному навчанні (РН).	12
2.	Опрацювати вимоги до особистості педагога, який працює за програмою розвивального навчання.	10
3.	Знати методи, які постійно використовуються у розвивальному навчанні (проблемні, дослідницькі, продуктивні). Вміти використовувати прийоми та форми роботи цих методів на практиці у роботі зі студентами та	15

	молодшими школярами.	
	II. Технологія ЧПКМ	
1.	Понятійний апарат КМ (мислення, середовище, асоціювання, сенкан, кубування, модельний урок, рефлексія).	12
2.	Методика оцінювання і опитування за технологією ЧПКМ.	16
3.	Методика побудови модельного уроку: А – урок літературного читання (опрацювання художнього оповідання). Б – урок мови (ознайомлення з новою темою)	9
	Усього	74

Гаслом самостійної роботи студента має бути: «Я навчусь!», замість – «Мене навчать!..» Відповідно до чинних положень про організацію навчального процесу, самостійна робота студента є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота над навчальною дисципліною (курсом) для студентів денної форми навчання умовно поділяється на загальну для всіх частину і таку, що виконується за ініціативою студента:

Загальна:

- опрацювання технічних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем, що передбачені для самостійного вивчення;
- підготовка до виступу на семінарі з означеної теми;
- підготовка реферату з обраної теми;
- оформлення лабораторних робіт;
- написання контексту пропущеної лекції;
- робота над теоретичним матеріалом курсу з тими, хто користується правом вільного відвідування лекцій та практичних занять;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед заліком і іспитом.

За ініціативою студента можуть здійснюватися позапрограмні заняття з творчим осмисленням проблематики курсу.

Універсальною та найбільш поширеною формою СРС буде робота з конспектами, книгами, методичними розробками, посібниками, підручниками з нормативною періодичною чи монографічною науковою літературою з веденням записів чи конспектуванням необхідного матеріалу.

З сучасних засобів навчання, у т.ч. самопідготовки, будуть опорні конспекти лекцій, комп'ютерні навчальні програми, Інтернет, плани практичних занять, інтегровані підручники.

9. Методи навчання

Лекція – це метод, за допомогою якого здійснюється виклад теоретичного матеріалу в години лекційних занять, відведених навчальним планом для читання тем з поданої дисципліни. **Основні вимоги** – це конкретизація теми, постановка мети і завдання, вибір принципів та методів реалізації змісту лекції, матеріально-технічне забезпечення викладу змісту лекційного матеріалу.

Проблемний підхід. Для сприйняття матеріалу проблемної лекції студентів потрібно підготувати психологічно, щоб вони знали, що буде саме така лекція і що вони мають на ній самостійно мислити та діяти; теоретично володіти певним запасом знань з теми проблемної лекції, приготуватися до аналізу результатів, отриманих на лекції.

Логічне мислення. Застосування цього методу вимагає від студентів та викладачів знання термінології загальної логіки, тлумачення її термінів, закономірностей. Студентам пропонується по чергово ряд завдань як прикладів до теоретичного викладу матеріалу, щоб вони змогли знайти варіант відповіді і логічно довести правильність свого міркування.

У практиці роботи застосовуються, залежно від цілей навчання, різновиди бесід: евристична, аналітична, узагальнююча, проблемно-аналітична – за допомогою яких відбувається розв'язання завдань, проблем на основі здобутих раніше знань.

На практичних заняттях відповідно до навчальної мети застосовуються вступні, евристичні, узагальнюючі, підсумкові, пропедевтичні та проблемні бесіди. Належне місце відводиться і таким методам, як «Дерево рішень», «Метод вільних дебатів», «Дискусія у формі симпозіуму», «Мозковий штурм», «Дискусія у стилі телевізійного ток-шоу», «Діалог Сократа», «Навчальна співпраця», «Команда – конкуренція – конкурс».

10. Форми контролю, завдання до екзамену, орієнтовна програма з «Технологій вивчення галузі «Мова і література»»

10.1. За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють **попередній** (діагностика вхідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і здійснення вивчення дисциплін. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для використання їх викладачем, як орієнтир до рівня складності матеріалу, формах, методах проведення занять.

Вхідний контроль знань студентів проводиться, як правило, після зарахування абітурієнтів на I курс з дисциплін, передбачених навчальними планами.

Поточний контроль знань – засіб виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. **Поточний контроль** знань зводиться до того, щоб

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;

- виявити недоліки у знаннях і накреслити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановити причини, які перешкоджають роботі;
- виявити опанування навиків самостійної роботи і накреслити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати навчальний інтерес студентів до змісту дисципліни і їх активність у пізнанні.

Основою поточного контролю є система комплексної діагностики знань студентів, що здійснюється за 100-баловою системою оцінки успішності студентів.

Однією з форм поточного контролю, що здійснюється, є **атестація (модульні роботи)**, яка проводиться на всіх курсах навчання, як правило, 2 рази на семестр. Метою цієї форми контролю є необхідність мати інформацію про рівень поточної успішності студентів за певний проміжок навчання.

Підсумковий контроль – це заліки, семестрові та державні іспити, захист курсових та дипломних робіт.

10.2. Завдання до екзамену та орієнтовна програма знань та умінь з дисципліни «Технології мовної освіти»

I. Готуючись до екзамену (семестрового та державного), студенти повинні знати історії виникнення технологій, мету і завдання зокрема кожної технології, вимоги до особистості педагога. Правильно оперувати понятійними апаратами до кожної технології. Знати типи уроків за вимогами і порадами авторів-науковців конкретно обраної технології та будувати плани-конспекти уроків та уроків-презентацій.

Уміти практично використовувати інноваційні методи читання та письма за виучуваними технологіями, а саме: «Сенкан», «Асоціативний куш», «Кубування», «Позначки», «Чотири площини» та інтерактивні методи, прийоми, форми навчання. Уміло запозичувати прийоми роботи для навчання швидкочитання із зарубіжного досвіду учителів (Англії, Америки, Франції, Німеччини, В'єтнаму, Китаю, Польщі, Японії, Монголії, Росії). Свідомо оперувати лінійною схемою вивчення літературних жанрів у початкових класах України, знати і вміло добирати прийоми роботи для підготовки учнів до слухання тексту, первинного синтезу, удосконалення якостей читання, пізнавального інтересу, творчих здібностей, логічного мислення, виявлення потенційних можливостей молодших школярів. Використовувати ефективні прийоми роботи для швидкочитання з досвіду роботи провідних учителів початкової ланки освіти.

II. Технологія розвивального навчання. Знати і володіти термінами: **зона ближнього розвитку, навчальна діяльність, навчальна потреба, рефлексія, розвивальне навчання.**

У логічній послідовності вміти простежувати роки історії виникнення технології розвивального навчання та їх авторів (*Платон, Арістотель, Сократ, Ян Амос Коменський, Жан-Жак Руссо, Йоган Генріх Песталоцці,*

Фрідріх Адольф Дістервег, К.Д. Ушинський, Софія Русова, Григорій Ващенко, П.П. Блонський, М.Данилов, Б.Єсіпов, І.Лернер, М.Скаткін).

Усвідомлювати головну мету та завдання розвивального навчання.

Убачати спільні підходи та відмінні у традиційному та розвивальному навчанні.

Уміти використовувати у традиційному навчанні проблемні, дослідницькі та продуктивні методи, які є постійними у розвивальному навчанні.

Знати вимоги до особистості педагога, який працює за програмою розвивального навчання.

Будувати уроки навчальної задачі за технологією розвивального навчання, проводити методично правильно поточну рефлексію та підсумкову.

III. Технологія ЧПКМ (читання та письмо критичного мислення).

- Понятійний апарат КМ, знання визначень (*мислення, середовище, асоціювання, сенкан, кубування, типологізація, модельний урок*).
- Мета та завдання критичного мислення.
- Створення середовища для критичного мислення.
- Методика опитування та оцінювання за технологією КМ.
- Методика письма за методами Сенкану, Асоціативного куща, Кубування.
- Методика побудови модельного уроку за технологією КМ.
- Цінність методу «Позначки», методика застосування.
- Методика прилучення нового у знаннях до вже відомого.
- Методика проведення рефлексії.
- Терміни для учителя з технології КМ, методика свідомого їх використання у роботі з дітьми.
- Методика побудови уроку за ТКМ (читання, письмо).

Питання для підсумкового контролю

з курсу «Методико-технологічні засади вивчення галузі «Мова і література»»

1. Мета і завдання розвивального навчання у порівнянні з традиційним. Наведіть фрагмент уроку з однієї й тієї ж теми з мови за ТН і РН. Поясніть відмінність у підходах подачі нового матеріалу.
2. Сформулюйте визначення терміна «розвивальне навчання». Наведіть фрагмент уроку мови з використанням прийомів розвивального навчання (тема уроку на ваш власний вибір).
3. Створіть навчальну ситуацію на тему «Правопис слів з апострофом після префіксів» за технологією розвивального навчання.
4. Сформулюйте визначення терміна «розвивальне навчання». Наведіть фрагмент уроку мови з використанням прийомів розвивального навчання (тема уроку на ваш власний вибір).
5. Розробіть навчальну ситуацію для створення художнього образу вірша за технологією розвивального навчання (поезія на ваш вибір).
6. За методом *Кубування* складіть текст на тему «Портрет» для розвитку уміння учнів здійснювати процес дій для підготовки необхідного матеріалу та виконання роботи на задану тему,

7. Сформулюйте визначення поняття «технологія». Яка буде зона ближнього розвитку, коли розпочнете з дітьми роботу над правописом префіксів *з-*, *с-*.
8. Поясніть термін «навчальна потреба» за технологією розвивального навчання на прикладі вивчення теми «Речення з однорідними членами».
9. За методом *асоціативного куща* побудуйте текст на тему «Книга – джерело знань» з метою виховання любові до художньої літератури за алгоритмом ваших запитань.
10. Поясніть термін «рефлексія» з понятійного апарату технології розвивального навчання на матеріалі вивчення теми «Корінь слова».
11. Пояснити термін «Критичне мислення». Розробіть фрагмент уроку на тему «Поділ слова на склади» з метою вивлення опорних знань в учнів для засвоєння практичних умінь правильно ділити слова на склади. Які процеси мислення будуть задіяні в учнів у роботі над цією темою. Доведіть практичними завданнями.
12. Наведіть приклади вправ, які вимагають повторення здобутих знань у процесі підготовки учнів до вивчення іменників чоловічого роду без закінчення в орудному відмінку за технологією ЧПКМ.
13. На прикладі казки «Як квітень до Березня в гості їздив» сформулюйте одне запитання на перетворення, а друге – на витлумачення за технологією ЧПКМ і запишіть до них відповіді, яких ви чекаєте від дітей класу.
14. За технологією ЧПКМ на прикладі легенди «Кара за дитину» запишіть два запитання на оцінку і подайте відповідь на них таку, яку б ви хотіли почути від дітей класу.
15. За технологією ЧПКМ поставте запитання на застосування існуючих знань, які б надали можливість учням використовувати їх у процесі вивчення теми «Правопис іменників жіночого роду з основою на приголосний в орудному відмінку» і запишіть до них відповіді, які б ви хотіли почути від учнів класу.
16. За технологією ЧПКМ поставте запитання на виявлення існуючих знань, які б надали можливість учням використати їх для складання характеристики головної дійової особи з оповідання «Квітка ломикамінь» і запишіть відповіді на них які б ви хотіли почути від дітей класу.
17. Розробіть фрагмент уроку за технологією розвивального навчання з виявленням зони ближнього розвитку перед опрацюванням нової теми «Правопис особових закінчень дієслів».
18. За технологією ЧПКМ запишіть по два питання на логіку мислення (аналітичні) та на синтез (для творчого вирішення запитань та неординарного мислення) і побудуйте на них відповіді, які б ви хотіли почути від учнів класу. (На матеріалі О.Сухомлинського «Усмішка»).
19. Побудуйте сенкан до слова *байка* з коментарем та текстом для читання та аудіювання за вашими запитаннями.
20. За технологією ЧПКМ поставте по 2 запитання: на етапі виявлення знань та етапі усвідомлення змісту оповідання «Черемшина» і запропонуйте до них ваші відповіді, які б ви хотіли почути від дітей класу.
21. Побудуйте асоціативний кущ до слова *площа* з коментарем та текстом для читання та аудіювання за вашими запитаннями.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Історичний шлях розвитку технології розвивального навчання.
2. Спільні та відмінні підходи роботи у технологіях розвивального навчання та традиційного навчання.
3. Понятійний апарат технології розвивального навчання.
4. Зразки уроків за технологією розвивального навчання.
5. Методика створення навчальної ситуації за технологією розвивального навчання на уроках мови.
6. Методика створення навчальної задачі та постановка навчальної задачі за технологією розвивального навчання на уроках читання.
7. Критичне мислення як спільний проект освітян усього світу.
8. Умови та настанови для критичного мислення.
9. Стратегії технології ЧПКМ.
10. Активні та інтерактивні методи навчання.
11. Методика побудови модельного уроку за технологією ЧПКМ.
12. Методика опитування та оцінювання за технологією ЧПКМ.
13. Інтерактивні методи навчання за технологією ЧПКМ на уроках мови.
14. Інтерактивні методи навчання за технологією ЧПКМ на уроках читання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Підсумковий бал за поточне оцінювання знань на практичних заняттях та за оцінювання самостійної роботи визначається як середньоарифметичне набраних оцінок за традиційною чотирибальною національною шкалою із коефіцієнтом 4 (невиконання завдань певного виду або виконання його з оцінкою «незадовільно» зараховується як «0»).

Екзаменаційна оцінка

виводиться як середньоарифметичне результатів поточного контролю за 100-бальною шкалою протягом семестру та підсумкової оцінки на екзамені за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

1. Бордовский Г.А., Извозчиков В.А. Новые технологии обучения: Вопросы терминологии // Педагогика. – 1993. - №5.
2. Витковская И.М. Как организовать групповую учебную работу младших школьников // Нач. школа. – 1997. - № 12. – с. 53-56
3. Воронка М. Творчий підхід до проведення ділових ігор// Науковий вісник Чернівецького держ. ун-ту. Вип. 127. Педагогіка та психологія. – 2001. – 208 с. – С. 30-34.
4. Грабовська С.Л. Інтерактивне навчання у вузі: проблеми і перспективи // Вісник львівського ун-ту. Серія педагогічна. – Вип. 15. – 4.2. – с.171-176
5. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. – М., 1996. – 324 с.
6. Десев Л. Психология малых групп. – М.: Прогресс, 1979. – 208 с.
7. Дженні Л. Стіл, Куртіс С., Мередит та Чарльз Темпл. «Читання та письмо для критичного мислення»
8. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта. – М., Знание, 1989. – 75 с.
9. Кларк М. Технология образования или педагогическая технология? // Перспективы. Вопросы образования. – М., 1983. - №2. – с. 78.
10. Кондратенко Н.Е., Преждо Л.Н. Инновационные модели и технологии обучения в контексте задач реформирования образования // Инновации в образовании. – 2002. - №4.
11. Кошманова Т.С. Концептуальні моделі розвитку особистості школяра. – Львів, 1994. – 24 с.
12. “Моделі навчання” (для студентів педагогічних спеціальностей) / За ред. Т.С. Кашманової. Серія: навчально-методичні матеріали. – Вип. 5. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 22 с.
13. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці. – К.: Знання, 1989. – 48 с.
14. Монахов В.М. Технологические основы проектирования и конструирования учебного процесса. – Волгоград, 1995. – 322 с.
15. Монтессори М. Значение среды в воспитании // Частная школа. – 1995, - №4. – с.122-127.
16. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат., М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. Под ред. Е.С. Полат. –М.: «Академия», 1999. – 65 с.
17. Нор К.Ф., Бабаян Ю.О. Співробітництво в малих групах як засіб розвитку молодшого школяра / Зб. наук.-методичних вправ: Актуальні проблеми розбудови національної освіти. – Херсон, 1997. – с. 120-123
18. Освітні технології у школі і вузі: Матеріали науково-практичної конференції / За ред. О.М. Пехоти. – Миколаїв: МФ На УКМА, 1999
19. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) /за ред. В.Г. Кременя, авт. кол.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.

20. Падалка О.С., Нісимчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології. – К., 1995
21. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С.О. Сисієва, А.М. Алексюк, П.М. Воловик, О.І. Кульчицька, Л.Є. Сігаєва, Я.В. Цехмістер та ін. / За ред. С.О. Сисієвої. - К.:–ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
22. Піддубний В. Інформаційно-технологічний ресурс освіти в Україні // Українське суспільство – 2003. Соціологічний моніторинг. – К., 2003.
23. П'ятакова Г.П. Застосування інтерактивних методів навчання на заняттях із курсу “Історія російської літератури” у вищій школі // Тези доповідей звітної наукової конференції кафедри педагогіки, 19 лютого 2002 р. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – С. 41-47.
24. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. –М.: Народное образование, 1998. – 589 с.
25. Сисієва С. Педагогічні технології і професійний розвиток особистості // *Przyzwanie glebi do kregu stow, mysl, ided i dzialan.* – 1999-2001. – С. 741-754.
26. Сисієва С. Педагогічні технології: визначення, структура, проблеми впровадження // *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* – 2002. – Вип. 4. – с. 69-79.
27. Сисієва С.О. Педагогічні технології: структурно-функціональний аналіз // *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* // Зб. наук. пр у 2-х част. /Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – К.-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – Ч.1. – С. 86-91
28. Стрюк К. Система Марії Монтесорі – нове чи старе? // *Дошк. Виховання.* – 1996. - №3. – с.10-11.
29. Філософія освіти ХХІ ст.: проблеми і перспективи: Методол. Семінар, 22 листопада 2000 р.: Зб. наукових праць. Вип. 3. – К., 2000.
30. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.
31. Ярошенко О.Г. Групповая навчальна діяльність школярів: теорія і методика. – К.: Партнер, 1997. – 193 с.

13. Інформаційні ресурси

Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова.